

ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดลำปาง

กองวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด กรมประมง

ปลาดุกบิ๊กอุย

ลักษณะทั่วไป ปลาดุกบิ๊กอุยเป็นปลาลูกผสมระหว่างพ่อพันธุ์ “ปลาดุกเทศ” (*Clarias Gariepinus*) กับแม่พันธุ์ “ปลาดุกอุย” (*Clarias Macrocephalus*) ส่วนหัวยาวกว่าด้านบน กะโหลกศีรษะกว้าง เมื่อมองด้านบนจะเห็นหัวเป็นเหลี่ยมท้ายทอยแหลมเป็นโค้ง 3 โค้ง โดยส่วนกลางยื่นยาวมากที่สุด ลำตัวยาว ครีบหลังครีบก้นยาว ลำตัวด้านบนมีสีคล้ำน้ำตาลอมเหลืองและมีลายแต้มแบบลายหินอ่อนบนตัวแก้ม และท้องมีสีจาง

การเพาะปลาดุกบิ๊กอุยโดยการผสมเทียม

1. การคัดเลือกพ่อ - แม่พันธุ์

พ่อแม่พันธุ์ปลาดุกที่นำมาใช้ควรมีอายุตั้งแต่ 7 เดือนถึง 1 ปีขึ้นไป แม่ปลาที่ดีในการเพาะพันธุ์ดูจากส่วนท้องจะอูมเป่งไม่มีย หรือแข็งจนเกินไป ตั้งแต่เพศจะมีลักษณะกลมมีสีแดง หรือชมพูอมแดง ถ้าเอามือบีบเบาๆ ที่ท้องจะมีไข่ลักษณะเป็นเม็ดกลมสีน้ำตาลอ่อนใสไหลออกมา ส่วนพ่อปลาจะมีติ่งเพศยาวเรียวยาวมีสีชมพูเรื่อๆ แม่พันธุ์ปลาดุกควรมีน้ำหนักมากกว่า 200 กรัมขึ้นไป ให้อาหารที่มีคุณภาพดีเพื่อให้มีไข่แก่ใช้เวลา 3-4 เดือน มีการถ่ายเทน้ำบ่อยๆ เพื่อกระตุ้นให้ปลาถึงวัยเจริญพันธุ์เร็วขึ้น ส่วนพ่อปลาดุกเทศนิยมใช้น้ำหนักตัวมากกว่า 500 กรัมขึ้นไปและควรเป็นปลาที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 1 ปี ลำตัวเรียวยาวและไม่อ้วนจนเกินไป

2. ฉีดยาฮอร์โมน

ปัจจุบันจะใช้ฮอร์โมนสังเคราะห์ (Synthetic hormone) ได้แก่ LHRHa หรือ LRH-a มีหน่วยความเข้มข้นเป็นไมโครกรัม (ug) ซึ่งในการฉีดกับปลาดุกต้องใช้ร่วมกับสารระงับการทำงานของระบบการหลั่งฮอร์โมน คือ โดมเพอริโดน (Domperidone) หรือมีชื่อทางการค้าว่าโมทีเลียม (Motilium) ซึ่งมีหน่วยเป็นมิลลิกรัม (mg) ขนาดที่แนะนำให้ใช้คือเม็ดละ 10 มิลลิกรัม โดยใช้ฮอร์โมนสังเคราะห์สามารถฉีดเร่งให้แม่ปลาดุกอุยมีไข่สุกได้โดยการฉีดครั้งเดียวที่ระดับความเข้มข้น 20 - 30 ไมโครกรัม/แม่ปลาน้ำหนัก 1 กิโลกรัม ร่วมกับการใช้โดมเพอริโดนที่ระดับความเข้มข้น 5-10 มิลลิกรัม/แม่ปลาน้ำหนัก 1 กิโลกรัม หลังจากฉีดฮอร์โมนสังเคราะห์ประมาณ 10 ชั่วโมงสามารถฉีดไข่ผสมน้ำเชื้อได้ พ่อปลาต้องผ่าท้องเพื่อนำถุงน้ำเชื้อออกมาผสมกับไข่ จากนั้นนำไข่ที่ผสมกับน้ำเชื้อไปโรยบนตะแกรงมุ้งเขียวที่วางสูงจากพื้นประมาณ 5 เซนติเมตร โดยมีน้ำไหลผ่านตลอดจนกระทั่งปลาฟักเป็นตัวภายใน 36 ชั่วโมง จึงย้ายลงบ่ออนุบาล

การอนุบาลลูกปลา

บ่อดินที่ใช้ออนุบาลลูกปลาดุกควรมีขนาด 200 - 800 ตารางเมตร และมีการกำจัดศัตรูของลูกปลาก่อนและพ่นกันบ่อควรเรียบสะอาดปราศจากพืชพรรณ ไม้ น้ำต่าง ๆ ควรมีร่องขนาดกว้างประมาณ 0.5-1 เมตร ยาวจากหัวบ่อจรดท้ายบ่อ และลึกจากระดับพื้นกันบ่อประมาณ 20 เซนติเมตร เพื่อความสะดวกในการรวบรวมลูกปลาและตรงปลายร่องควรมีแฉ่งลึกมีพื้นที่ประมาณ 2- 4 ตารางเมตร เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมลูกปลา การอนุบาลในบ่อจะต้องเตรียมอาหารสำหรับลูกปลาโดยการเพาะไรแดงไว้ล่วงหน้าเพื่อเป็นอาหารให้แก่ลูกปลาก่อนที่จะปล่อยลูกปลาลงอนุบาลในบ่อ อัตราการปล่อย 300-500 ตัว/ตารางเมตร ปลาเติบโตได้ขนาด 3 - 4 เซนติเมตร ใช้เวลาประมาณ 14 วัน

การเลี้ยงในบ่อดิน

1. อัตราปล่อยปลาดุกลูกผสม (บิ๊กอุย) ลูกปลาขนาด 2 - 3 เซนติเมตร ควรปล่อยในอัตราประมาณ 40 - 100 ตัว/ตารางเมตร ซึ่งขึ้นอยู่กับกรรมวิธีในการเลี้ยง คือ ชนิดของอาหาร ขนาดของบ่อ และระบบการเปลี่ยนถ่ายน้ำซึ่งปกติทั่วไปอัตราปล่อยเลี้ยงประมาณ 50 ตัว /ตารางเมตร

2. การให้อาหารเมื่อปล่อยลูกปลาดุกลงในบ่อดินแล้ว อาหารที่ให้ในช่วงที่ลูกปลาดุกมีขนาดเล็ก (2 - 3 เซนติเมตร) ควรให้อาหารผง (Powder feed) ผลผสมลูกน้ำเป็นก้อนให้ลูกปลากินโดยให้กินวันละ 2 ครั้งหว่านให้กินทั่วบ่อโดยเฉพาะในบริเวณขอบบ่อเมื่อลูกปลามีขนาดโตขึ้นความยาวประมาณ 5 - 7 เซนติเมตร สามารถฝึกให้กินอาหารเม็ดได้หลังจากนั้น เมื่อปลาโตขึ้นจนมีความยาว 15 เซนติเมตรขึ้นไปจะให้อาหารเม็ดเพียงอย่างเดียวหรืออาหารเสริมชนิดต่างๆ ได้ เช่น ปลาเป็ดผสมรำละเอียดอัตรา 9 : 1 หรือให้อาหารที่ลดต้นทุนเช่นอาหารผสมสดจากส่วนผสมต่างๆ เช่น กระดุกไก่ไล่ไก่เศษขนมปังเศษเส้นที่มีเศษเลือดหมูเลือดไก่ เศษกล้วย หรือเศษอาหารต่างๆ เท่าที่สามารถหาได้นำมาบดรวมกันแล้วผสมให้ปลากิน แต่การให้อาหารประเภทนี้จะต้องระวังเรื่องคุณภาพของน้ำในบ่อเลี้ยงให้ดีเมื่อเลี้ยงปลาได้ประมาณ 3 - 4 เดือน ปลาจะมีขนาดประมาณ 200 - 400 กรัม/ตัว ซึ่งผลผลิตที่ได้จะประมาณ 10 - 14 ตัน/ไร่ อัตรารอดตายประมาณ 40 - 70%

